

Реалістичні образи на оперній сцені

Реалізм — напрям у мистецтві XIX століття, представники якого звертались до зображення дійсності, життя простих людей і висвітлювали соціально важливі теми.

У музиці реалізм яскраво представлений в *оперному жанрі*.

Опера — це синтетичний жанр, який поєднує у собі інструментальну та вокальну музику, хореографію, поезію, сценографію, театральне та образотворче мистецтво.

Характерні риси опери реалізму:

- звернення до сюжетів, які ілюструють життя робітничого класу;
- яскраве, правдиве вираження емоцій та почуттів;
- втілення сцен з життя простого народу;
- напружений та драматичний перебіг подій.

Ілюстрація до опери Жоржа Бізе «Кармен», 1875 р.

Джерело: wikipedia

Першим музичним твором, у якому повною мірою втілені риси реалізму вважається опера французького композитора **Жоржа Бізе — «Кармен»**. В опері втілений іспанський національний музичний колорит, багатоплановість і розмаїття народних сцен, напружений та драматичний перебіг подій.

Веризм — (від італ. vero — правдивий) — течія в італійському мистецтві реалізму, яка виникла наприкінці XIX ст. Розвивалась не тільки в живописі, а й у музичному мистецтві. Композитори-веристи, так само як і художники, прагнули зробити музичне мистецтво дієвим інструментом для зображення поширених соціально-психологічних конфліктів у суспільстві. Вони хотіли показати життя без умовностей, які раніше використовувались в оперному жанрі.

Найяскравішими представниками веризму у музиці є: **П'єтро Масканьї** (опера «Сільська честь»), **Руджеро Леонкавалло** (опера «Паяци») та **Джакомо Пуччіні** (опера «Мадам Баттерфляй»).

Найвідоміша серед опер — **«Мадам Баттерфляй»** — створена за мотивами драми Давида Беласко «Гейша». Ця історія про японку Чіо-чіо-сан, зачіпає важливі теми соціальної нерівності та відмінності різних культур. Прем'єра опери не викликала захвату у публіки. Натомість коли партію Чіо-чіо-сан виконала українська співачка — **Соломія Крушельницька** — опера прозвучала зовсім інакше та спричинила справжній фурор. Велику роль в цьому успіху мала вокальна майстерність та здатність передати найтонші нюанси почуттів, що були притаманні Соломії Крушельницькій.

Український композитор **Микола Аркас** написав оперу у стилі реалізму на сюжет поеми та картини Тараса Шевченка — **«Катерина»**. При створенні партитури Микола Миколайович обробив близько 400 українських народних пісень, які вони разом з дружиною збирали, відвідуючи села Миколаївщини та Полтавщини.

Афіша опери Миколи Аркаса «Катерина» Одеського національного академічного театру опери та балету
Джерело: wikipedia

Практичне завдання:

Пропоную порівняти дві версії арії Чіо-чіо-сан з опери “Мадам Баттерфляй” Джакомо Пуччіні. Перша, сучасна (URL: <https://youtu.be/CTT5FITvz4A>), друга — у виконанні Соломії Крушельницької (URL: https://youtu.be/mNrJkN_RNYg). Чим на вашу думку, відрізняються ці два виконання? В якості критеріїв оцінювання можна спиратись на темпові відмінності, специфіку індивідуальної вокальної манери (драматизм, чуттєвість, ліризм, тембр голосу).

Що подивитись та почитати?

- 1) Опера Жоржа Бізе «Кармен» з українськими субтитрами, URL: <https://youtu.be/PKIVjZqdmIs>
- 2) «Великодній гімн» з опери П'єтро Масканьї «Сільська честь», URL: <https://youtu.be/n6D5ZNwqYB0>
- 3) Арія “Vesti La Giubba” з опери Руджеро Леонкавалло «Паяци», у виконанні Лучано Паваротті, URL: <https://youtu.be/-kbiEMcD3E>
- 4) Опера Миколи Аркаса «Катерина» (частина 1), URL: https://youtu.be/_uxrKplgTwA
- 5) Книга «Соломія Крушельницька», автори: Ігор Коляда, Юлія Коляда, Павло Юрчишин (Харків, 2020)